

Riska pārvaldība

Riska pārvaldība ir sistemātiska procedūra, kuras mērķis ir „risku identificēšana un novērtēšana, kā arī reaģēšanas uz konstatētajiem riskiem vadība” (Wikipedia).

Vācu valodā: Galvenais ir visos jauniešu pulciņa pasākumos nodrošināt augstu drošības līmeni gan jauniešiem, gan vadītājiem.

1. solis: potenciālo apdraudējumu analīze

Šajā posmā tev jāizskata visi plānotā pasākuma elementi. Tas jo īpaši ietver

- visas aktivitātes,
- visa teritorija, kurā notiek pasākums (t. i., piemēram, arī ceļš uz pasākumu un atpakaļ),
- bērniem raksturīgās īpatnības vispār (piemēram, bērniem parasti ir zemāka uzmanības spēja ceļu satiksmē), kā arī
- īpašās iezīmes, kas raksturīgas konkrētiem bērniem (piemēram, iespējamie astmas lēkmes bērniem, kuriem ir šī slimība).

Pārskatot atsevišķos elementus, uzdod sev šādu jautājumu: kur šeit varētu būt iespējami apdraudējumi? Uzskaiti šos apdraudējumus atsevišķi.

2. solis: Briesmu novērtēšana

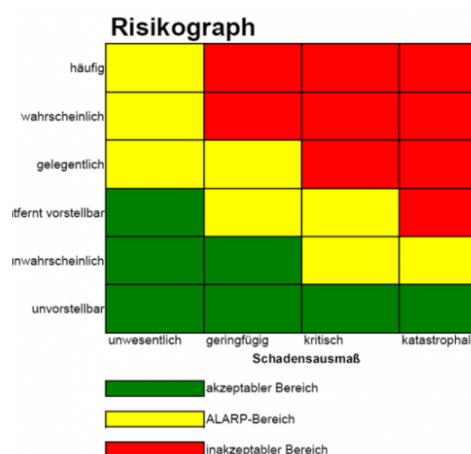
Briesmu novērtēšanas mērķis ir noteikt, kuri riski ir pieņemami vai attaisnojami, un kuri nav. Jo fakts ir tāds: absolūtas drošības nav.

Tagad uzskaitītie apdraudējumi tiek analizēti, ņemot vērā to iestāšanās varbūtību un potenciālo kaitējuma apmēru. Tādēļ par katru uzskaitīto apdraudējumu uzdod sev šādus divus jautājumus:

- Cik liela ir varbūtība, ka notiks kaitējums?
- Cik liels tad būtu zaudējumu apmērs?

Lai atbildētu uz šiem diviem jautājumiem, izmanto zemāk redzamo riska diagrammu, kurā ir iekļautas arī iespējamās atbildes uz šiem jautājumiem. Katram apdraudējumam atzīmē, kurai riska klasei tas ir jāpiešķir – sarkanajai, dzeltenajai vai zaļajai.

Riska grafiks

3. solis: Briesmu mazināšana

Tagad ir pienācis laiks saprātīgi samazināt atklātos (1. solis) un novērtētos (2. solis) riskus. Taču ne katrs iespējamais risks ir jāpārvalda vai to vispār var pārvaldīt. Tas, kā tiek risināts konkrētais risks, ir atkarīgs no tā, kādai riska klasei (sarkana, dzeltena, zaļa) tas pieder.

SARKANA: Kritiski/nepieņemami apdraudējumi – šajā gadījumā ar atbilstošiem pasākumiem ir jāsamazina to iestāšanās varbūtība un/vai kaitējuma apmērs. Mērķis ir panākt, lai, īstenojot šos pasākumus apdraudējuma kontrolē (4. solis), šajā jomā vairs nepastāvētu nekāds apdraudējums. Uzraksti savā sarakstā veicamos pasākumus attiecībā uz katru apdraudējumu.

DZELTENS: Tā saucamā ALARP joma (As Low As Reasonably Practicable) – šeit mērķis ir samazināt briesmas tik tālu, cik tas ir saprātīgi un praktiski iespējams. Tomēr tas ne vienmēr nozīmē, ka bīstamība bīstamības kontroles procesā (4. solis) nonāks zaļajā zonā. Uzrakstiet savā sarakstā iespējamās darbības attiecībā uz katru atsevišķo bīstamību.

ZAĻŠ: Briesmas šajā zonā netiek pārvaldītas, jo tās ir vai nu ārkārtīgi maz ticamas, vai arī to potenciālais kaitējums ir ļoti neliels.

Briesmu mazināšanas posms ir visai radošs process, tāpēc, iespējams, no pirmā acu uzmetiena tas šķiet nedaudz sarežģīts. Ja tev tā ir, tad apskati zemāk minētos piemēru piemērus un pēc tam vēlreiz izlasi šo posmu. Tad tev noteikti daudz kas kļūs skaidrs.

4. solis: Briesmu kontrole

Vai tava riska pārvaldība bija pietiekama? Šeit ir runa par to, lai to noskaidrotu. Vēlreiz analizē briesmas savā sarakstā, bet šoreiz ņemot vērā plānotos drošības pasākumus, kas paredzēti briesmu mazināšanai. Minimālais rezultāts būtu tāds, ka tavā sarakstā vairs nav briesmu, kas ietilpst sarkanajā zonā. Ja tā nav, tev atkārtoti jāpārdomā atbilstoši drošības pasākumi, lai šos draudus mazinātu tiktāl, ka tie vismaz nonāk dzeltenajā zonā.

Piemērs Nr. 1: Ceļu satiksme

Ceļš no jauniešu pulciņa telpām uz mežu, kur notiks spēles brīvā dabā, ved pāri vienai vai vairākām ielām.

1. solis: potenciālo apdraudējumu analīze:

Viens no iespējamajiem apdraudējumiem: dalībnieks gūst traumas sadursmes ar automašīnu rezultātā.

2. solis: briesmu novērtēšana:

- Iestāšanās varbūtība: reizēm (sadursmes starp automašīnām un gājējiem nav nekas neparasts)
- Potenciālais kaitējuma apmērs: parasti kritisks līdz katastrofāls (kaulu lūzumi, nāves gadījumi)
- Rezultāts saskaņā ar riska grafiku: SARKANS – kritisks/nepieņemams risks

3. solis: Briesmu mazināšana:

- Iespējamie pasākumi notikuma varbūtības samazināšanai: Bērniem jau jauniešu pulciņa telpās tiek paskaidrots, ka ielas drīkst šķērsot tikai tad, ja to norāda vadītājs, un citādi viņiem jāgaida ceļa malā; jāizmanto gājēju tiltiņi, luksofori un/vai pazemes pārejas; bumbiņas, kas ceļā varētu nokrist uz ielas un refleksīvi pamudināt jauniešu grupas dalībniekus pēc tām skriet, vadītāji konfiscē.
- Iespējamie pasākumi, lai samazinātu potenciālo kaitējuma apmēru: maršrutu plānot tā, lai ielas šķērsotu pēc iespējas drošākās vietās, t. i., tur, kur automašīnām jābrauc lēnāk un tās to arī dara, kur autovadītāji jau laicīgi pamana gājēju un kur viņi, iespējams, ir pieraduši, ka laiku pa laikam jāērķinās ar gājējiem, piemēram, pie gājēju pārejas.

4. solis: Briesmu kontrole

Ja tiek īstenoti minētie pasākumi saistībā ar risku, ka automašīna var sadurties ar ceļu satiksmes dalībnieku, rodas šāds jauns riska novērtējums:

- Notikšanas varbūtība: maz ticama (pateicoties plānotajiem drošības pasākumiem, tagad ir maz ticams, ka notiks negadījums).
- Potenciālais kaitējuma apmērs: katastrofāls (autovadītāji, kuri brauc ar ievērojami pārsniegtu ātrumu, joprojām var izraisīt sadursmes ar iespējamām letālām sekām, tādējādi potenciālo kaitējuma apmēru izdevās samazināt tikai nedaudz)
- Rezultāts saskaņā ar riska grafiku: DZELTENĀ – minimālais mērķis sasniegts.

Piezīmes

Aprakstītā koncepcija vienkāršotā un praktiski pielietojamā veidā atspoguļo riska pārvaldības pamatkonceptiju. Tomēr tā vienmēr jāpiemēro kopā ar atbilstošām speciālajām zināšanām par konkrēto darbību. Šajā gadījumā prioritāte ir speciālajām zināšanām. Tātad, ja, piemēram, kopā ar saviem jauniešiem dodies nodarboties ar nolaišanos ar virvi vai kāpšanu, zināšanas riska pārvaldības jomā vien nepietiek. Tev ir jābūt atbilstošai apmācībai kāpšanas/nolaišanās jomā, kas, piemēram, ietver arī to, kā šādu aktivitāti veikt droši. Šīm speciālajām zināšanām ir priekšroka salīdzinājumā ar riska pārvaldības zināšanu pielietošanu.

Attēla avots

Titullapa attēls: © Gerd Altmann / pixelio.de

Rizikogrāfs: publiskā lietošanā / nav aizsargāts ar autortiesībām; avots:
<http://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Datei:Risikograph.png&filetim...>